

Земљотреси

Земљотрес или потрес настаје услед померања тектонских плоча, кретања Земљине коре или појаве удара. Последица тога је подрхтавање тла због ослобађања велике енергије. Јачина потреса зависи од више чинилаца.

Насупрот распрострањеном уверењу да су то ретке појаве, земљотреси се дешавају врло често. На срећу, највећи број је слабијег интензитета који не изазива оштећења. Земљотрес се не може предвидети, али можемо научити како да се заштитимо.

Интензитет земљотреса одражава рушилачки ефекат земљотреса на површини терена. Изражава се различитим скалама, најчешће Меркалијевом скалом од 12 степени. Магнитуда земљотреса, с друге стране, представља јединицу мере количине ослобођене енергије у хипоцентру, у жаришту земљотреса. Изражава се Рихтеровом скалом која нема горњу границу, али како до данас није забележен земљотрес јачине 10, обично се представља до 9 јединица.

Шта чинити за време земљотреса?

Останите мирни и присебни и не дозволите да вас обузме паника. Будите свесни да су неки земљотреси само почетни потреси и да убрзо може уследити следећи, јачи потрес.

Не паничите!

Не покушавајте да бежите.

Спустите се на под, склупчајте се и заштитите главу.

Упутства за време земљотреса уколико сте унутар куће

- Нађите заклон на безбедним местима у кући као што су: довратници, носећи зидови, место испод стола, чврстог намештаја и останите тамо док траје потрес, или покријте своје лице и главу рукама и склоните се у угао унутрашњих зидова посторије.
- Удаљите се од стакла, прозора, спољних зидова и врата, и било чега што може да падне, попут лустера или полица.
- Уколико сте у кревету, спустите се поред кревета и заштитите главу.
- Останите у кући док потрес не престане и не буде безбедно за вас да изађете. (истраживања су показала да највише повреда настаје кад људи покушавају да изађу из зграде за време потреса). Из приземне зграде или са првог спрата можете изаћи на отворен простор, али водите рачуна да будете на безбедној удаљености од зграда.

Све док земотрес траје, избегавајте степеништа и лифтове

Не користите лифт.

Не излазите на терасу или балкон.

Не држите полице изнад кревета

- Уколико сте у близини високе зграде или унутар ње, склоните се од стакла и спољних зидова.
- Уколико сте у јавном објекту (школа, предузеће, тржном центру, центру за рекреацију или продавници) – останите мирни и избегавајте панику. Држите се даље од масе људи која се у паници креће ка излазима.
- Будите свесни да може доћи до нестанка струје, и да се аларми (протипожарни и други) могу укључити.

- Увек имајте припремљену батеријску лампу и транзиторски пријемник са резервним батеријама.
- Одмах искључите све изворе електричне енергије, гаса и воде. Уколико сте користили било који извор топлоте, искључите га када се потрес смири. Уколико дође до појаве пожара, покушајте да га угасите и обавестите локалну ватрогасно-спасилачку јединицу.
- Уколико је потребно и уколико сте у могућности придружите се тимовима за спасавање из рушевина и укључите се у потрагу и пружање помоћи настрадалима под рушевинама срушених објеката.

Упутства за понашање током земљотреса уколико сте на отвореном

- Склоните се од уличне расвете, електричних каблова и зграда, највећа опасност је у близини грађевина, на излазима и уз спољне зидове.
- Уколико сте на улицу водите рачуна о објектима који могу пасти на вас, као што су димњаци, црепови са крова, сломљено прозорско стакло и слично.
- Заштитите главу рукама или ташном

Упутства за понашање током земљотреса уколико сте у возилу у покрету

- Зауставите се уколико вам безбедност у саобраћају дозвољава.
- Избегавајте заустављање у близини зграда, дрвећа, надвожњака или електричних каблова.
- Наставите опрезно када потрес престане. Избегавајте путеве, мостове или рампе који су можда оштећени у потресу.

Упутства за понашање уколико се нађете под рушевинама

- Не палите шибицу.
- Не крећите се.
- Прекријте уста марамицом или тканином.

- Ударајте о цев или зид како би спасилачки тимови могли да вас пронађу. Уколико имате пиштаљку искористите је. Вичите само уколико је то последња опција. Викање може изазвати удисање опасно велике количине прашине.

Упутства за понашање после првог удара земљотреса

- Будите спремни за додатне потресе. Ако је објект оштећен, због могућности настанка јачег земљотреса, напустите га смирено, без панике и по реду – мајке са децом, стари, болесни, особе са инвалидитетом итд.
- Уколико се налазите у оштећеном објекту и осећате мирис гаса или видите покидане каблове, не палите свеће, шибице због опасности од пожара и експлозија.
- Проверите да ли је неко повређен.
- Не померајте озбиљно повређене особе.
- Пратите упутства надлежних органа.
- Користите телефон само у случају нужде како се телефонске линије не би оптеретиле.
- Не користите аутомобиле како не бисте ометали спасилачке екипе у обављању својих функција.
- Избегавајте улазак у кућу, поготово уколико постоје оштећења, осетите мирис гаса или видите оштећене каблове.

Напомена: Републички сеизмолошки завод је национална установа која има тачне и проверене информације о земљотресима www.seismo.gov.rs